

در رساله‌های امام صادق علیه السلام

المنطق

قیاس ضمیر

جلسه ۱۲۹

استاد فرخی

قیاس ضمیر

در اصطلاح رایج و شایع، قیاس ضمیر را قیاسی دانسته‌اند که کبرای آن حذف شده باشد. مانند: «فلانی شب‌ها پرسه می‌زند، پس دزد است».

در اینجا کبرا: (هر کسی شب‌ها پرسه بزند دزد است) حذف شده است.

علت حذف کبرا

حذف کبرا هم یا به دلیل واضح بودن آن، و جهت رعایت اختصار در گفتار است، و یا به منظور پوشاندن کذب کبرا است.

اما در کاربردی دیگر (که کمتر رایج است) قیاس ضمیر شامل مواردی می‌شود که کبرا و یا صغرای آن حذف شده باشد.

همراهی با مشهور

صاحب کتاب "المنطق" در همراهی با مشهور، اصطلاح "قیاس ضمیر" را اختصاص به قیاسی می‌دهد که فقط کبرای آن حذف شده باشد؛ و قیاسی را که نتیجه و یا یکی از مقدمات آن حذف شده باشد "قیاس مضمّر" می‌خواند.